

BEZOEKNOTITIE, gemeente Groningen

Adres	: Hereweg 92
Betreft	: 19 ^{de} eeuws woonhuis
Status	: geen
Periode	: September 2000
Reden	: voorgenomen sloop
Bouwdossiernummer	: geen bouwdoossier aanwezig
Bezocht door	: Jan van der Hoeve en Henk Wierds

Inleiding

Tijdens het bezoek aan Hereweg 92 was het pand volledig in gebruik als (dubbel)woonhuis. Alle vertrekken in het pand waren voor de bouwhistorische verkenning toegankelijk.

Structuur

Het betreft een vrijwel vierkant eenlaags hoekpand met afgeplat schilddak met eenlaags uitstek met plat dak aan de noordzijde tegen de achtergevel. Aan de zuidoostzijde is een steekkap aanwezig, aangezien dit gedeelte van het pand iets uitsteekt. De brandgang aan de zuidzijde is deels overbouwd. Het pand is niet onderkelderd.

Bouwgeschiedenis

Een inscriptie aan weerszijden van de voordeur in de voorgevel (HS 1868) verschaft het bouwjaar van het pand. De architect deelde mee dat het pand langere tijd in gebruik was als dienstwoning voor leidinggevend personeel van de tegenover gelegen Fongers rijwielenfabriek. Dit kan het geval zijn geweest vanaf 1919, toen ook de woningen van de achtergelegen Willemstraat in het bezit kwamen van de Fongersfabriek. In het begin van de 20ste eeuw, mogelijk in 1919, werd de woning gesplitst. Nummer 92a was toegankelijk vanuit de brandgang.

In 1977 vond een ingrijpende verbouwing plaats in het pand. De noordgevel werd vrijwel geheel vervangen. De balklaag werd verlaagd, evenals de zijgevels, waardoor tegen de voorgevel een koof moest worden aangebracht om voldoende lichtinval te garanderen. De huidige indeling van het pand kwam grotendeels in deze periode tot stand. Ook kwam de huidige kap tot stand met aan elke zijde een dakkapel. Opvallend is de relatief ruime toepassing van hergebruikt materiaal (o.a. Bruynzeel deuren uit circa 1940)

Beschrijving

Exterieur

De uit rode handmatig gefabriceerde baksteen opgetrokken eenlaags *voorgevel* met kroonlijst stamt uit 1868 en heeft grotendeels zijn originele aanzien bewaard. Een centraal geplaatste deur met bovenlicht wordt aan weerszijden geflankeerd door twee vensters voorzien van een bakstenen wenkbrauw. De vensters zijn origineel, maar de roeden zijn uit de ramen verwijderd. Oorspronkelijk waren de vensters in de voorgevel zesruits. Deur en deurkozijn stammen uit circa 1925. Het bovenste deel van het kozijn, bovenlicht en kalf dateren uit 1868. De dakkapel is in 1977 geplaatst.

De *achtergevel* is nog in bezit van de oorspronkelijke vensters: aanvankelijk voorzien van zesruits schuiframen. Tegenwoordig zonder roeden en verbouwd tot klepraam. De roeden in het bovenlicht van de achterdeur zijn eveneens verwijderd. Deze achterdeur biedt toegang tot

de binnenplaats en is secundair. In de *zuidgevel* is een tot raam verbouwde originele toegang aanwezig (Hereweg 92a). De *noordgevel* is in halfsteensverband in 1977 vernieuwd.

Interieur

De toegang tot de woning aan de zuidzijde is gelegen in de overbouwde brandgang. De indeling (voorkamer/open keuken en slaapkamer) en het interieur zijn grotendeels ontstaan in 1977. Van de oorspronkelijke afwerking zijn alleen de vensterbanken van de vensters in de voorgevel nog origineel, de luiken zijn verdwenen. De deur naar de douche heeft gezandstraald glas en is herplaatst. De zolderverdieping is niet ingedeeld. De toegangsdeur tot de zolder stamt uit circa 1915 en is hier herplaatst.

De indeling en afwerking van de woning aan de noordzijde stamt geheel uit 1977. Van de oorspronkelijke afwerking resteren alleen nog de originele luiken en vensterbanken uit 1868 aan de voorgevelzijde. In de zijgevel zijn deze verwijderd, maar de kozijnen zijn nog origineel. De roeden zijn, evenals bij de voorgevel, verwijderd. Het uitstek (zonder indeling) is ontstaan in 1977. Hiervoor was er ook een uitstek aanwezig met twee keukens, een berging en wc.

De kapconstructie is eveneens ontstaan in 1977, toen het originele schilddak (twee evenwijdige schilddaken aan de voorgevelzijde met elkaar verbonden) werd verbouwd tot de huidige kapconstructie (afgeplat schilddak) met behoud van een deel van de originele sporen. De borstweringen zijn halfsteens. De huidige indeling van de zolderverdieping stamt integraal uit 1977.

Conclusie

Hereweg 92 is gebouwd in het derde kwart van de 19de eeuw, kort na de woningen aan de Willemstraat (1865-1866). Bij ingrijpende verbouwingen in 1977 zijn gevels, balklagen, kapconstructie en indeling grondig gewijzigd. Feitelijk zijn alleen de voorgevel, de zuidelijke zijgevel en een deel van de achtergevel ongewijzigd gehandhaafd. Hiervan heeft alleen de voorgevel zekere bouw- en cultuurhistorische waarde, met name vanwege de karakteristieke architectuur. Door zijn eenlaags massa vormt het pand een inleiding van de Willemstraat.

Henk Wierds, september 2000